

השתלמות מוכרת בסיעוד בתחום האונקולוגיה מבנה ותיאור התכנית לשנת 2024

תיאור כללי של תכנית ההשתלמות:

חטיבה משותפת (153 שעות לימוד)

יחידת לימוד משותפת בתוכנית להשתלמות מוכרת בטיפול מוגבר בחולה כרוני במצב אקוטי מיועדת למשתלמים בתחומי אונקולוגיה, נפרולוגיה וטיפול מוגבר בחולה גריאטרי.

תחום ייחודי – תכנית עיונית (345 שעות):

התכנית הייחודית באונקולוגיה תתמקד במחלות אונקולוגיות והמטו-אונקולוגיות שכיחות במבוגרים וילדים, שיטות האבחון והטיפול בהן, כולל טיפול במצבי חרום אונקולוגיים, טיפול תומך והתמודדות של החולה, המשפחה והצוות המטפל עם המחלה הסופנית.

התנסות קלינית (152 שעות):

מטרת ההתנסות:

הלומד יפתח יכולת לניהול טיפול בשיתוף חולים אונקולוגיים ובני משפחותיהם, תוך שימוש במיומנויות תקשורת סמכויות ופעולות סיעוד למתן מענה לצרכים ייחודיים.

הקווים המנחים להתנסות:

1. ההתנסות תותאם לניסיון הקליני של הלומד.
2. יישום המיומנויות הנלמדות בטיפול בחולי סרטן על לפחות 3 חולים בכל תחום.
3. על הלומד להגיע לעצמאות בביצוע מיומנויות עפ"י רשימת המיומנויות והפעילויות בכל שדה.

במהלך ההתנסות הלומד:

1. ינהל טיפול במטופלים הנזקקים לטיפול האונקולוגי במסגרות הטיפול השונות.
2. יתנסה באיזון סימפטומים של החולה האונקולוגי.
3. יפתח מיומנויות לאבחון סיבוכים ומצבי חירום במהלך הטיפול האונקולוגי.
4. יבצע אבחון כוללני של החולה האונקולוגי וסביבתו (פיזית, חברתית ונפשית).
5. יבצע אומדנים מתקדמים ייחודיים לחולה האונקולוגי הכולל: אומדן גופני, אומדן נפשי, אומדן איכות חיים, אומדן שיקומי.
6. ידריך מטופלים ומשפחותיהם על הטיפול האונקולוגי ותופעות הלוואי של הטיפול.
7. יתנסה במיומנויות של תמיכה במטופלים ומשפחותיהם במסגרת הטיפול האונקולוגי.
8. יפתח מיומנויות יעוץ למטופלים, משפחותיהם ועמיתים במסגרת הטיפול האונקולוגי.
9. יתרגל פעולות חריגות לבוגרי השתלמות מוכרת באונקולוגיה.

פעולות המותרות לאחות מוסמכת בעלת תעודת רישום באונקולוגיה

א. פעולות שנוספו לליבת עיסוקה של אחות אונקולוגיה

מספר סידורי	פעולת סיעוד	סייגים	עיגון בחוזר/תקנות
1	הזרקה בדחף של תרופות לווריד		מינהל הסיעוד 211/2023
2	הזרקה בדחף של תרופות לצנתר בווריד מרכזי ומערכות חלופיות לווריד		מינהל הסיעוד 211/2023
3	שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו		מינהל הסיעוד 211/2023
4	החלטה על הכנסת צנתר לשלפוחית השתן	למטופלים מרותקים או כאלה שאינם שולטים על סוגרים ומקבלים כימותרפיה עם רעילות גבוהה וקיים צורך במעקב אחר מתן שתן (דוגמת מעקב המודינמי / PH)	מינהל הסיעוד 211/2023
5	החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן	עם סיום הצורך במעקב אחר מתן שתן למטופלים מרותקים או כאלה שאינם שולטים על סוגרים ומקבלים כימותרפיה עם רעילות גבוהה וקיים צורך במעקב אחר מתן שתן (דוגמת מעקב המודינמי / PH)	מינהל הסיעוד 211/2023
6	החלטה על התחלת טיפול להסדרת פעילות מעיים בתרופות מקבוצות: <ul style="list-style-type: none"> • מרככי צואה • סופחי נוזלים • סיבים 	הפעולה תתבצע בתאום עם הרופא סייגים לביצוע הפעולה: <ul style="list-style-type: none"> • מטופל הידוע עם תהליך תופס מקום במערכת העיכול • דימום ממערכת העיכול • העדר נייע מעיים/ חסימת מעיים • הפרעת אלקטרוליטים 	מינהל הסיעוד 211/2023
7	החלטה על התחלת טיפול בשלשולים	בהתאם לפרוטוקול מחלקת/מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא	מינהל הסיעוד 211/2023
8	החלטה על הזמנת ייעוציים: <ul style="list-style-type: none"> • פיזיותרפיה נשימתית • תזונאית • קלינאית תקשורת • פסיכולוגית • מרפאת כאב • צוות פליאטיבי • רפואה משלימה • מרפאת תפקוד מיני • ריפו בעיסוק 		מינהל הסיעוד 211/2023
9	החלטה על הפנייה לבדיקות מעבדה במצבים בהם קיים חשד ל- Neutropenic fever, לפני התחלת טיפול כימותרפי/אונקולוגי ובכל מצב שהאחות רואה לשיקול דעתו/ה: ספירת דם, כימיה, תרבית דם, תרבית שתן, תרבית צואה, שתן לכללית, כיח לתרבית	בהתאם לפרוטוקול מחלקת/מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא	מינהל הסיעוד 211/2023

מספר סידורי	פעולת סיעוד	סייגים	עיגון בחוזר/תקנות
10	קבלת החלטה על מתן תרופות נוגדות בחילה והקאה	בהתאם לפרוטוקול מחלקתי/מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא	מינהל הסיעוד 211/2023
11	קבלת החלטה על טיפול במשחות עוריות במטופלים המקבלים קרינה	בהתאם לפרוטוקול מחלקתי/מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא	מינהל הסיעוד 211/2023
12	חיבור וניתוק צנתר בטני או ריאתי קבוע לצורך ניקוז	בכפוף להוראת רופא	מינהל הסיעוד 211/2023
13	אישור מתן טיפול כימי/ביולוגי חוזר (לא טיפול ראשוני) על ידי אחות	בהתאם לפרוטוקול מחלקתי /מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא	מינהל הסיעוד 211/2023
14	דחיית מתן טיפול כימי/ביולוגי חוזר (לא טיפול ראשוני) על ידי אחות	במטופלים עם Solid Tumor בלבד בהתאם לפרוטוקול מחלקתי/ מוסדי חתום ומאושר על ידי רופא ובהתייעצות עם הרופא	מינהל הסיעוד 211/2023

ב. פעולות המחייבות היתר פרטני מטעם מנהל הארגון הרפואי

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיגון בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001
1	הוצאת קו עורקי (Arterial Line)	תוספת שנייה (תקנה 5)
2	שאיבת דם מקו עורקי פתוח (Arterial Line)	תוספת שנייה (תקנה 5)

התנאים והסייגים לביצוע הפעולות מפורטים בקובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות

ג. פעולות המחייבות היתר פרטני ממנהלת האֶחִיּוֹת

מספר סידורי	פעולת ניהול והדרכה	עיגון בחוזרי מינהל הסיעוד
1	אחריות משמרת	177/2021

ד. פעולות חריגות המותרות לביצוע לאחות מוסמכת בעלת תעודת רישום באונקולוגיה בבית החולה פעולות המחייבות היתר פרטני מטעם מנהל הארגון הרפואי

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיגון בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001
1	הזרקה בדחף של תרופות כימותרפיות לווריד	תוספת חמישית (תקנה 8) חלק ב'

התנאים והסייגים לביצוע הפעולות מפורטים בקובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות

ת כ נ י ת ה ל י מ ו ד י ם

שעות לימוד	שם הקורס
35	1. מבוא לאונקולוגיה
80	2. מחלות אונקולוגיות שכיחות: פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול
25	3. מחלות המטואונקולוגיות שכיחות: פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול
37	4. מחלות אונקולוגיות והמטו-אונקולוגיות שכיחות בילדים
28	5. טיפול בצעירים חולי סרטן
30	6. הטיפול האונקולוגי-עקרונית וסוגי טיפול אונקולוגיות
30	7. מצבי חירום וסיבוכים של מחלות אונקולוגיות
42	8. טיפול פליאטיבי
30	9. האדם במרכז – המטפל והמטופל
8	10. אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות
345	סה"כ תוכנית עיוניות
152	סה"כ התנסות קלינית
497	סה"כ כללי

1. מבוא לאונקולוגיה (35 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהבנת הנושאים המרכזיים עליהם מושתתת הרפואה האונקולוגית.

תכני הקורס:

- השקפת עולם בסייעוד אונקולוגי
- העמותה לקידום הסייעוד האונקולוגי
- תהליכים טרום סרטניים וסרטניים בתא וברקמות, סימני גידול.
- חדשנות בתחום האונקולוגי ואונקולוגיה בעולם הדיגיטלי: היבטים ביולוגיים, גנטיים, אימונולוגיים, פרמקולוגיים ופתולוגיים.
- הדינמיקה של תהליך המחלה האונקולוגית:
 1. התפתחות האונקולוגיה המדעית
 2. סקירה אפידמיולוגית בדגש על מניעה, גילוי מוקדם, טיפול, שיקום, מוות
- מחקרים קליניים באונקולוגיה וגישת ה - Evidence Based Medicine

2. מחלות אונקולוגיות שכיחות: פתופיזיולוגיה, איבחון וטיפול (80 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ויעמיק ידע עדכני במחלות אונקולוגיות שכיחות לרבות אבחון וטיפול במחלות אלו. תוך התייחסות לשינויים בגישה הטיפולית בצעירים, במבוגרים וזקנים ובמצבים שונים כמו הריון, מחלה משנית, מוגבלות.

תכני הקורס:

- גידולי שד
- גידולים במערכת העיכול
- גידולים במערכת הרבייה הגברית
- גידולים במערכת העצבים המרכזית
- גידולי ריאות
- גידולים במערכת השתן
- גידולי עור
- גידולים באזור הראש והצוואר
- גידולים אנדוקריניים
- גידולים במערכת הרבייה הנשית
- דרכי האבחון וההדמיה הייחודיים לכל גידול
- טכנולוגיות הדימות הרלוונטיות, לרבות הדגמה בצילומים, סרטים ותמונות, על הבנת הפתופיזיולוגיה של המחלות השונות ועל הטיפול הייחודי בכל מחלה.
- בדיקות מעבדה ובדיקות אבחון באונקולוגיה כגון: מורפולוגיה, סיווג רקמות, FACS, FISH
- מחלות וירליות HIV, HCV, HBC והשפעתם על מחלות אונקולוגיות

3. מחלות המטולוגיות שכיחות: פתופיזיולוגיה, איבחון וטיפול (25 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק ויעסוק במחלות והפרעות שכיחות בתחום ההמטולוגיה בצעירים ובמבוגרים.

תכני הקורס:

- תהליך ההמטופואזיס
- פתופיזיולוגיה, אבחון כולל בדיקות הדמיה ייחודיות וטיפול במחלות השונות:
 - לויקמיה חריפה
 - לויקמיה כרונית
 - APL
 - סוגים של לימפומה
 - מיאלומה נפוצה
 - MDS
 - CAR T
- השתלות מח עצם במבוגר
- זיהומים אופייניים במחלות המטולוגיות ואונקולוגיות (4 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע הקשור בזיהומים במחלות אונקולוגיות והמטולוגיות: מניעה, אבחון וטיפול.

תכני הקורס:

1. מחוללי זיהום (כגון: זיהומים חיידקים, וירוסים, פטריות ואחרים)
2. חיידקים עמידים וסוגי בידוד

4. מחלות אונקולוגיות והמטואונקולוגיות שכיחות בילדים (37 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק במחלות האונקולוגיות וההמטו-אונקולוגיות השכיחות בילדים ובמתבגרים, תוך הבנת ההיבטים הייחודיים של מחלה ממארת בגיל הילדות והבגרות, דרכי האבחון וההדמיה הייחודיים לכל מחלה, פתופיזיולוגיה של המחלות השונות ודרכי הטיפול הייחודי לכל מחלה, לרבות השתלות בילדים ובמתבגרים.

תכני הקורס:

- לויקמיה בילדים
- לימפומה בילדים
- גידולי ראש
- גידולי עצם
- גידולים מוצקים
- מחלות לא אונקולוגיות בילדים (כגון: Fanconi Anemia, Aplastic Anemia, SCID- Severe combined immunodeficiency, Thalassemia, ITP – Idiopathic

(Thrombocytopenia Purpura, מחלות מטבוליות שונות)

- השתלות מח עצם
- טיפולי קרינה בילדים
- תופעות לוואי ארוכות טווח בילדים
- **סדנא:**
- הגישה הטיפולית ותקשורת עם ילדים בשלבי התפתחות שונים ומשפחותיהם
- דרכי התמודדות של הילד ומשפחתו עם מחלת הסרטן וטיפול בילד הנוטה למות

5. טיפול בצעירים חולי סרטן (AYA (Adolescents & Young Adults (28 שעות)

הקורס יתמקד בהכרת:

הגדרות כולל טווח גילאים וטרמינולוגיה של AYA

אתגרים וחוסן נפשי: אשפוז, אובדן כושר עבודה, ירידה בפעילות פיזית, אובדן אוטונומיה, תלות, נקודת זמן שונה משל בן/בת הזוג, זוגיות צעירה, נשירת מבית הספר, הפסקת לימודים, סימפטומים ותופעות לוואי, בידוד וריחוק חברתי, דימוי גוף, שיתוף עם אחרים והסבר על המחלקה, בעיות כלכליות, קשרים רומנטיים.

צרכים הקשורים לטיפול ביו רפואי באבחנה ובמהלך הטיפולים:

החלטות טיפוליות עם התייחסות לסיכונים בתחומים שונים כגון:

פוריות, פעילות אתלטית, השכלה, עבודה ואיכות חיים.

טיפול באמצעות צוות מולטידיספלינרי (אח/ות, עובד סוציאלי, פסיכולוג, מתאמת תחום צעירים, רופא אונקולוג, פתולוג, רדיולוג, מנתח, תחום פליאטיבי וקהילה)

התאמת הטיפול הקליני ל - AYA כגון: מינונים של תרופות, סבילות לתרופות, התאמת ובניית פרוטוקולים טיפוליים המתאימים לאורח החיים של המטופלים השייכים לקטגוריה ה - AYA, מגוון טיפולים.

טיפול בתופעות לוואי ואיזון סימפטומים: (אסטרטגיה התנהגותית, פרמקולוגית ופסיכוסוציאלית בהקשר של Fatigue, נשירת שיער, בחילות, הקאות, הפרעות אכילה, כאב, נזירופתיה, בעיות ריכוז, בעיות זיכרון (Chemo Brain)).

פוריות: טכניקות לשימור, אמצעי מניעה, בטיחות ההיריון, מיניות, תסמיני גיל המעבר, בניית משפחה, השפעת טיפולים כימותרפיים, ביולוגיים וטיפולים מכווני מטרה על תפקוד מיני ודימוי גוף.

גישה רפואית וסיעודית המסייעת לאבחון מוקדם של סרטן בקרב המטופלים השייכים לקטגוריה ה-AYA.

צרכי ייעוץ מידע וטיפול תומך:

תמיכה חברתית - משפחה גרעינית, משפחה מורחבת, חברים, מטופלים עם אבחנה זהה, קבוצת גיל זהה, תמיכה אינפורמטיבית וכלכלית.

הערכה לסיכונים פסיכולוגיים והתנהגותיים:

התמודדות עם מצוקה, חרדה, דיכאון, אי וודאות ותופעה פוסט טראומטית וכדומה.

התמודדות עם שינויים פיזיים והשינוי בתוכניות, סרטן, טיפולים, שיפור דימוי עצמי, תמיכה אינפורמטיבית למשפחות וחברים, רה-אינטגרציה בלימודים או עבודה, מפגש עם מחלימים.

מחלימים - שיקום כולל קוגניטיבי, תוכנית סולם, תופעות לוואי ארוכות טווח, עזרה לעידוד פעילות חברתית וקשרים (הכרת בן /בת זוג, בילוי עם חברים), עזרה כלכלית ועידוד עצמאות.

דיגיטליזציה ורשתות חברתיות - שימור מערכות יחסים של המטופלים, אנונימיות, זמינות גבוהה של שירות ונוחיות, גלובליזציה, אינטראקציה מטופל – מטפל.

פעילות גופנית וחשיבותה - כטיפול ב-Fatigue, מניעה של הישנות, שיפור דימוי עצמי ושיפור מצב רוח.

שעות	תוכן	נושא
4	היארעות מקרים חדשים, משך הישרדות ותמותה AYA - סוגי סרטנים שכיחים ומאפיינים גנטיים ב AYA-גורמי סיכון בקרב - גורמים לתת אבחון/ אבחון מאוחר	אפידמיולוגיה של סרטן בצעירים
2	תסמונות גנטיות בצעירים אפיונים מולקולאריים ובנק רקמות השלכות לבדיקות עתידיות	גנטיקה
2	לעומת מבוגרים וילדים AYA הבדלים בטיפול ניתוחי, כימי וקרינתי ב התאמת טיפול לפי גיל השתתפות במחקרים קליניים AYA היענות לטיפול בקרב	טיפול ב- AYA
4	בחילות והקאות כאב (fatigue) תשישות פגיעה בדימוי עצמי ובאיכות החיים פגיעה קוגניטיבית פגיעה לבבית פגיעה בוושט בדידות פגיעה בתפקוד מיני	תופעות לוואי ייחודיות עבור AYA
2	הורות עתידית אפשרויות קיימות למי שלא ביצע שימור פוריות לפני טיפולים דילמות אתיות	שימור פוריות והורות עתידית
4	סוג הטיפול האונקולוגי העלול לגרום לתסמיני גיל מעבר, זמן הופעת הסימפטומים, זיהוי סימפטומים אבחון תסמיני גיל מעבר . טיפולים סיסטמיים ומקומיים הניתנים לסימפטומים. המלצות למעקב למניעת השלכות תופעות לוואי ארוכות טווח, צפיפות עצם, VITAMIN D/C טיפולים משלימים, קידום בריאות, מענה רגשי	Hypogonadism שינויים בהורמוני המין הגורמים לתסמיני גיל מעבר בנשים מנופאזה ובגברים אנדרופאזה
4	השלכות פסיכולוגיות של סרטן -רוחניות, אמונות ודת -בריאות נפשית בצעירים עם סרטן -כיכד לאבחן מצוקה פסיכוסוציאלית אצל צעירים - השלכות כלכליות -התמודדות עם חרדה, נזק עצמי כולל אובדנות -התמודדות עם מוגבלות ועם חוסר וודאות	צרכים ייחודיים והיבטים פסיכוסוציאליים של צעירים
2	שיקום ריצפת האגן – -סוגי הסרטן והטיפול בו העלולים לגרום לפגיעה ברצפת האגן -השלכות של פגיעה ברצפת האגן בגברים ובנשים - בעיות בתפקוד המיני, שליטה על הפרשות גוף (שתן וצואה) -low anterior resection syndrome -סיבות וטיפול ב -השלכות מעכבי ארומטאז על רצפת האגן השלכות של טיפולים לטווח ארוך ותוכנית מעקב – שיקום קוגניטיבי	שיקום תפקודי במטופלים צעירים
2	ידע ביואתי ומשפטי על נושאים רלוונטים וספציפיים ב AYA: -הסכמה להיכנס לטיפול מחקרי -שיתוף מידע רפואי של AYA קטין עם בני משפחתו -הסכמה לחלוק מידע רפואי עם משפחה של AYA מעל גיל 18	חוק ומשפט
2	תמיכה חברתית, מדיה חברתית -משפחה גרעינית ומשפחה מורחבת -קבוצת השווים- תמיכה בין מטופלים עם אבחנה זהה -קבוצת גיל זהה אינטראקציה מטפל-מטופל	מקורות תמיכה

6. הטיפול האונקולוגי - עקרונות וסוגי טיפול אונקולוגיים (30 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בסוגי טיפול באונקולוגיה לרבות דרכי השפעת הטיפול והסיבוכים הצפויים לטיפולים שונים ומניעתם. תפקיד האחיות בהכנת והדרכת החולה ומשפחתו לפני ובמהלך הטיפולים השונים.

תכני הקורס:

- סוגי טיפול:
 - אימונותרפיה
 - הורמונותרפיה
 - טיפול כירורגי
 - כימותרפיה
 - קרינה
 - ברכיתרפיה
 - טיפולים ביולוגים (ביו - תרפיה)
 - Targeted therapy
 - רפואה משלימה
 - בטיחות העובד

7. סיבוכים ומצבי חירום של מחלות אונקולוגיות (30 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע במניעה, אומדן, אבחון, הערכת מצב וטיפול במצבי חירום באונקולוגיה ובהמטו-אונקולוגיה בילדים ובמבוגרים תוך דגש על גישה קלינית למטופל שמפתח מצב חירום.

תכני הקורס:

- מצבי זיהום, כולל שוק ספטי
- פאנציטופניה, Neutropenic Fever
- חסימה של וריד נבוב עליון (Superior Vena Cava Syndrome)
- סינדרום היפרקלצמיה (Hypercalcemia Syndrome)
- היפונתרמיה \ היפרנתרמיה, SIADH
- Tumor Lysis Syndrome
- הפרעות קרישה: Thrombotic Thrombocytopenia Purpura (TTP), Disseminated Intravascular Coagulation (DIC)
- לחץ על חוט השדרה (Spinal Cord Compression)
- טמפונדה לבבית, Pleural Effusion
- לחץ תוך גולגלתי מוגבר
- Extravasation

8. טיפול תומך - פליאטיבי (42 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע במניעה וטיפול בסימנים וסימפטומים שכיחים אצל חולי סרטן ילדים, צעירים ומבוגרים, תוך פיתוח יכולת חשיבה ושיפוט קליני. הקורס יתמקד בפיתוחן של מיומנויות מתקדמות לחשיבה קלינית רחבה ואינטגרטיבית. דגש על ביצוע אומדן בריאותי ויכולת לבצע תהליך קבלת החלטות לטיפול בסימנים וסימפטומים על בסיס אומדנים. בנוסף, יילמדו מגוון הטיפולים התרופתיים והלא-תרופתיים לטיפול בסימפטומים.

תכני הקורס:

8.1 ניהול הטיפול בסימנים וסימפטומים אצל החולה האונקולוגי

- אורח חיים בריא (כגון: פעילות גופנית)
- מתן דגש לסימנים הבאים והתייחסות כאשכולות תסמינים כולל תופעות ארוכות טווח, איזון והטיפול בהן:
 - כאב
 - שינויים בדימוי גוף (כגון: נשירת שיער, שינויים במראה חיצוני)
 - תופעות עוריות: פצעים ממאירים, גרד
 - תופעות במערכת העיכול: פגיעה בריריות, בחילות והקאות, שלשולים ועצירות
 - תפליטים ומימת
 - מצוקה נשימתית
 - חרדה ודיכאון, הפרעות שינה, עייפות וחולשה (Fatigue)
 - גלי חום
 - דימום / אנמיה
 - בצקות, לימפאדמה
 - הפרעות קוגניטיביות, ריכוז, זיכרון, דליריום
 - רגישות יתר לטיפול
 - פגיעה בפוריות ודרכים לשימור פוריות
 - הפרעות הקשורות לשינויים הורמונליים: שינוי גופניים, שינוי במיניות, שינויים בתפיסה מגדרית, האצת גיל המעבר
 - מאפייני מוצרי דם שונים, התוויות למתן ותופעות לוואי ייחודיות למוצרי דם
 - קנאביס רפואי
 - תזונה וסרטן
 - הטיפול בסטומה
 - רפואה משלימה באיזון סימפטומים

8.2 טיפול בסוף חיים

1. סדציה פליאטיבית
2. הגישה לאדם הנוטה למות
3. Quality of death & dying

9. האדם במרכז המטפל והמטופל (30 שעות)

תיאור הקורס: הקורס יקנה מיומנויות וידע במושגים מרכזיים ותיאוריות העוסקות בהתמודדות עם מחלה קשה לאורך שלבי מעגל החיים (ילדים, מתבגרים, צעירים, מבוגרים וזקנים) מרגע גילוי המחלה, שלבי המחלה החלמה והחיים לאחר ההחלמה, אובדן ומוות - מנקודת מבטם של מטופלים, משפחותיהם וצוות מטפל.

תכני הקורס:

האדם במרכז - המטופל:

- היבטים רגשיים ונפשיים וחברתיים בחוויות האדם הצעיר, הבוגר והילד החולה בסרטן ודרכי התמודדותם במסגרות הטיפול השונות
- מחלה אונקולוגית והשפעתה על דימוי עצמי, תפקוד משפחתי דימוי גוף ומיניות בהיבט רב תרבותי וטכניקות לשימור פוריות – יום לכל קורס יתקיים באגודה למלחמה בסרטן
- חוויית המשפחה כפרטים וכקבוצה עם מחלת הסרטן, התאבלות מקדימה, שכול הורים, אבל פתולוגי והעצמת המשפחה
- תפקיד האחות בליווי חולה אונקולוגי ומשפחתו ומסירת בשורה מרה
- עיבוד חוויותיהם של מחלימי הסרטן ובני משפחתם (Survivors)
- הטיפול הסיעודי בקהילה בחולה האונקולוגי ורצף הטיפול בין בית החולים לקהילה ובין הקהילה לבית חולים
- סוגיות אתיות

היבטים מהפסיכולוגיה החיובית – טיפול במטפל:

- כלים יישומיים לחיי עבודה בעלי משמעות
- מיומנויות התמודדות של צוות מטפל
- הבנה והתייחסות לתהליכים פנימיים
- מניעת שחיקת המטפל בטיפול בחולים כרוניים וסופניים תוך התייחסות לתשישות החמלה
- פיתוח מיומנויות אישיות להתמודדות עם תהליכים בסוף החיים, מוות ושכול.
- מערכות תמיכה למטופל ולמשפחתו בבית החולים ובקהילה

10. אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות לבוגרי קורס על בסיסי

באונקולוגיה (8 שעות)

הקורס יעסוק ב:

- תרגול של אומדן פיזיקלי בכלל מערכות הגוף
- הקניית ידע עיוני בנושא פעולות סיעוד וחריגות לבוגרי קורס על בסיסי באונקולוגיה

התנסות קלינית - פיתוח ותרגול מיומנויות קליניות בתחום האונקולוגיה

מטרות ההתנסות:

1. הסטודנט ינהל טיפול בחולים אונקולוגיים ובני משפחותיהם במסגרות הטיפול השונות תוך שימוש במיומנויות חשיבה קלינית וקבלת החלטות

יעדי ההתנסות:

- יאסוף נתונים ממקורות רלוונטיים
- יתשאל ויראיין את החולה לגבי מצבו הבריאותי
- יבצע אומדנים מתקדמים ייחודיים לחולה האונקולוגי הכולל: אומדן גופני, אומדן נפשי, אומדן איכות חיים, אומדן שיקומי
- יבצע אבחון כוללני של החולה האונקולוגי וסביבתו (פיזית, חברתית ונפשית)
- יתכנן טיפול לטווח קצר וארוך ויתערב בהתאם למצב הדינאמי של החולה
- יתרגל מיומנויות קליניות על פי עקרונות טיפול ונהלים (לרבות פעולות סיעוד)
- יפעיל מכשור וטכנולוגיה הנדרשת לטיפול בחולה
- ייקבע מדדים להערכת הטיפול
- יתנסה באיזון סימפטומים של החולה האונקולוגי
- יזהה בעיות ושינויים במצב החולה באמצעות מעקב שיטתי וניטור מתמשך
- יזהה סיבוכים ומצבי חירום במהלך הטיפול האונקולוגי
- יעריך ויתעד את התהליך ותוצאות הטיפול
- ידריך את החולה על הטיפול האונקולוגי ותופעות הלוואי של הטיפול
- יתמוך בחולה
- יתרגל פעולות חריגות לבוגרי השתלמות מוכרת באונקולוגיה
- ישתף פעולה עם צוות רב מקצועי מטפל

2. הסטודנט יפתח מיומנויות חשיבה קלינית וקבלת החלטות:

- יזהה מושגים ועקרונות קליניים במטופלים
- יפתח רציונל לכל פעולה בשלביה השונים
- ייתן רציונל לטיפול על פי סדר עדיפויות
- יגדיר וינתח בעיות בהתבסס על הקשרים בין תחומים שונים
- יפתח מנגנוני בקרה עצמית על תהליכי קבלת החלטות ופתרון בעיות

- יעלה שאלות חוקרות המביאות להבנה מעמיקה
- יכיר אבחנות מבדלות ויבין תהליכי בירור אבחנה מבדלת
- ייצור הקשרים בין סימנים וסימפטומים, אבחנות, טיפול תרופתי וטיפול אחר
- יסביר את שיקול דעתו בהתייחס לטיפול

3. הסטודנט יפתח מיומנויות ליווי משפחה של חולה אונקולוגי:

- יאמוד דרכי התמודדות של המשפחה
- יזהה משאבים קיימים / חסרים של החולה ומשפחתו
- יתמוך במשפחת החולה
- ייתן מידע וידריך את משפחת החולה
- ישתף את המשפחה בטיפול

עקרונות:

1. תכנון ההתנסות ושיבוץ במסלול התנסות יתבסס על ניסיונו הקליני של הלומד.
2. ניסיון קליני – סטודנט שניסיונו הקליני הוא מעל שנת עבודה אחת ברצף, בהיקף של משרה מלאה (או שווה ערך) במועד פתיחת הקורס.
3. ההתנסות הקלינית תתבצע בשדות קליניים בהם ניתן לתרגל מיומנויות אומדן פיזיקלי. מיומנויות אומדן פיזיקלי, יתורגלו ויוערכו ע"י רופא מומחה/מדריך קליני מורשה.
4. פעולות חריגות: רכישת שליטה בביצוע פעולות חריגות עד לרמת הביצוע הנדרשת המבוסס על הוכחת ידע עיוני, בהנחיה, בסימולציה ובפיקוח של מדריך קליני מורשה.

מטלות מחייבות להתנסות:

1. יישום המיומנויות בכל תחום (נושא) בלפחות שלושה חולים אונקולוגיים (כאשר אחד מהם לפחות הינו מקבוצת AYA).
2. דיווח בכתב על תרגול אומדנים בתחומים הבאים: איכות חיים, שיקום (על פי כלי אומדן מובנים).
3. דיווח בכתב על תרגול איזון סימנים וסימפטומים (על פי כלי אומדן מובנים).
4. דיווח בכתב על תרגול פעולות חריגות על פי רמת הביצוע הנדרשת.
5. הגשת תיאור מקרה (Case Study) או כתיבת תרחיש סימולטיבי על פי החלטת ובתיאן מול מרכז/ת הקורס

תוכנית התנסות לומדים בעלי ניסיון קליני במחלקה אונקולוגית / המטולוגית

היקף ההתנסות: 152 שעות.

מתוכם:

- 56 שעות במכון אונקולוגי / המטולוגי
- 24 שעות סיעוד בטיפול תומך (הוספיס / קהילה / מרפאות טיפול תומך)
- 56 שעות בחירה (מתוכם יוקצו 8 שעות לפחות למטופל AYA)
- 16 שעות התנסות בתרגול מצבים מדמי מציאות (סימולציות) - 8 שעות מתוכם יוקצו לתחום צעירים חולי סרטן AYA

תוכנית התנסות לומדים בעלי ניסיון קליני במכון אונקולוגי / המטולוגי

היקף ההתנסות: 152 שעות.

מתוכם:

- 56 שעות במחלקה אונקולוגית / המטולוגית
- 24 שעות סיעוד בטיפול תומך (הוספיס / קהילה / מרפאות טיפול תומך)
- 56 שעות בחירה (מומלץ לשלב התנסות למשתלמים/ות מתחום הילדים במחלקות אונקולוגיה / המטולוגיה ילדים בבית חולים אחר) 8 שעות לפחות יוקצו לטיפול במטופל AYA
- 16 שעות התנסות בתרגול מצבים מדמי מציאות (סימולציות) - 8 שעות מתוכם יוקצו לתחום צעירים חולי סרטן AYA

תוכנית התנסות לומדים בעלי ניסיון קליני בהוספיס

היקף ההתנסות: 152 שעות.

מתוכם:

- 56 שעות במחלקה אונקולוגית / המטולוגית
- 64 שעות במכון אונקולוגי / המטולוגי
- 16 שעות בחירה (מתוכם יוקצו 8 שעות לפחות לטיפול במטופל AYA)
- 16 שעות התנסות בתרגול מצבים מדמי מציאות (סימולציות) - 8 שעות מתוכם יוקצו לתחום צעירים חולי סרטן AYA

תוכנית התנסות לומדים ללא ניסיון קליני בתחום האונקולוגי

היקף ההתנסות: 152 שעות.

מתוכם:

- 56 שעות במכון אונקולוגי / המטולוגי
- 40 שעות במחלקה אונקולוגית / המטולוגית
- 40 שעות בחירה (מתוכם יוקצו 8 שעות לפחות לטיפול במטופל AYA)
- 16 שעות התנסות בתרגול מצבים מדמי מציאות (סימולציות) - 8 שעות מתוכם יוקצו לתחום צעירים חולי סרטן AYA

תחומי בחירה בכל תוכניות ההתנסות:

1. מתאמות: שד / סטומה / מעי גס, ראש צוואר/ טיפול תומך/ מתאמת צעירים
2. מחלקה להשתלות מח עצם
3. ילדים
4. גניקואונקולוגיה / כירורגיה
5. מכון קרינה

עמידה בהצלחה בכל המטלות מהווה תנאי לסיום ההתנסות הקלינית והגשה למבחן הרישום הממשלתי

נושא 1: טיפול ציטוטוקסי

רמת ביצוע	חולה 3 תאריך _____	חולה 2 תאריך _____	חולה 1 תאריך _____	
רמת ביצוע נדרשת: ביצוע עצמאי – הגשת דו"ח אומדן				אומדן
רמת ביצוע נדרשת: ביצוע עצמאי- הגשת דו"ח ראיון				ראיון
רמת ביצוע נדרשת: ביצוע בפיקוח				טיפול כולל הכנה, הדרכה, מניעה וטיפול בתופעות לוואי
רמת ביצוע נדרשת: ביצוע בפיקוח				הדרכה

נושא 2: איזון סימפטומים

רמת ביצוע	חולה 3 תאריך _____	חולה 2 תאריך _____	חולה 1 תאריך _____	
רמת ביצוע נדרשת: עצמאית- הגשת דו"ח האומדן למדריכה				אומדן
רמת ביצוע: ביצוע עצמאי- הגשת דו"ח ראיון				ראיון
רמת ביצוע: ביצוע בפיקוח				איזון וטיפול
ביצוע בפיקוח				הדרכה

איזון סימפטומים (עיקריים מחייבים):

1. כאב
2. בחילות והקאות
3. עצירות / שלשול
4. חרדה / דיכאון
5. Fatigue
6. מוקוזיטיס

תרגול ביצוע מיומנויות במסגרת ההתנסות הקלינית

מחלקה / מכון	תאריך	חתימה וחותמת המדריך	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולה	
				תצפית	הוצאת קו עורקי	1
				תצפית וסימולציה	שאיבת דם מקו עורקי	2
				סימולציה	הזרקה בדחף של תרופות לווריד	3
				סימולציה	הזרקה בדחף לצנתר מרכזי ומערכות חלופיות לווריד	4
				סימולציה	הזרקה בדחף של תרופות כימותרפיות לווריד	5
				תצפית	שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו	6
				סימולציה	החלטה על הכנסת והוצאת צנתר לשלפוחית השתן	7
				סימולציה	החלטה על התחלת טיפול להסדרת פעילות מעיים בתרופות מקבוצת: <ul style="list-style-type: none"> • מרככי צואה • סופחי נוזלים • סיבים 	8
				סימולציה	החלטה על התחלת טיפול בשלשולים	

				תצפית וסימולציה	החלטה על הזמנת ייעוציים	9.
				תצפית וסימולציה	החלטה על הפנייה לבדיקות מעבדה במצבים בהם קיים חשד ל- Neutropenic fever, לפני התחלת טיפול כימותרפי/אונקולוגי ובכל מצב שהאחות/ רואה לשיקול דעתו/ה: ספירת דם, כימיה, תרבית דם, תרבית שתן, תרבית צואה, שתן לכללית, כיח לתרבית	10.
				תצפית וסימולציה	קבלת החלטה על מתן תרופות נוגדות בחילה והקאה	11
				תצפית וסימולציה	קבלת החלטה על טיפול במשחות עוריות במטופלים המקבלים קרינה	12
				תצפית וסימולציה	חיבור וניתוק צנתר בטני או ריאתי קבוע לצורך ניקוז	13
				תצפית	אישור /דחיית מתן טיפול כימי/ביולוגי חוזר (לא טיפול ראשוני) על ידי אחות	14

תדריך לכתיבת Case Study

הנחיות לכתיבת Case Study:

1. הגדרת המצב המייצג (אפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, סיווג קליני, סיבוכים, דרכי אבחון וטיפול על רצף רמות המנע – מניעה, טיפול שיקום)
2. הצגת נתוני האומדן הבריאותי של המטופל הכוללים:
פרטים סוציו דמוגרפיים, רקע בריאותי ומצב תפקודי, גורמי סיכון, טיפול תרופתי, בדיקות עזר קודמות, סיבת הפניית המטופל לאשפוז/מרפאה
3. פרוט הסיבוכים והסיכונים הצפויים למטופל בהתייחס לאבחנה, גיל, גורמי סיכון, טיפול תרופתי וגורמים רלוונטיים נוספים
4. פרט את תכנית הטיפול שנקבעה למטופל בהתייחס למצבו, לרבות טיפול של צוות רב תחומי, התערבות תרופתית, הפנייה לבדיקות רלוונטיות, הפנייה למומחים ותוכנית הדרכה. פרט את היעדים שנקבעו בתוכנית טיפול זו.
5. השווה את הטיפול שניתן למטופל לעקרונות הטיפול המפורטים ב- Clinical Guidelines ספציפיים, (כולל התערבות תרופתית, הפניה לבדיקות רלוונטיות, הפניה למומחים והדרכה).
6. מהם המדדים שבעזרתם ניתן להעריך את תוצאות הטיפול שניתן למטופל
6. כללי כתיבה אקדמית (APA)

כללי הגשת תיאור המקרה (Case Study):

- ה - Case Study יוגש למרכזת הקורס
- יש להגיש את התרגיל על פי כללי כתיבה אקדמית, יש להיעזר לפחות בשני מקורות ספרות עדכניים.

הנחיות לבניית התרחיש

1. **הגדירו מטרות הסימולציה** - אלו תפוקות הייתם רוצים שהלומד ישיג באמצעות

ההתנסות בפתרון התרחיש בסימולציה המסוימת, אלו מיומנויות לדעתכם חשוב

שהוא ירכוש באמצעות התרגול בסימולציה, למשל:

- ביצוע אנמנזה ואיסוף מידע רלוונטי
 - זיהוי בעיות רפואיות וסיעודיות וקביעת סדר עדיפויות בטיפול
 - קבלת החלטה לגבי מתן הטיפול, ביצוע הטיפול ומעקב
 - הדרכת מטופל או בן משפחה
- * ניתן להגדיר לתרחיש סימולטיבי מטרה אחת או יותר

2. **כתבו את תיאור המקרה** - בחרו מהשדה הקליני אירוע התואם את המטרות שהצבתם

ובנו תרחיש שיציג את תיאור המקרה.

3. **הציגו את נתוני הפתיחה** - הלומד יקבל נתוני פתיחה שיכללו:

א. סיפור המסגרת הנוגע למטופל המסוים. בד"כ נתוני רקע המתאימים לזהותו של המטופל,

מצבו הגופני - מחלות רקע, תרופות של המטופל (אם רלוונטי נתונים דמוגרפיים ועוד).

ב. נתונים הקשורים לסיבת הפנייה לטיפול / תלונות המטופל.

ג. מה הן משימות הלומד בתרחיש לדוגמא: בירור מצב המטופל, ביצוע אומדנים רלוונטיים,

אבחנה מבדלת, החלטה על מתן טיפול, הדרכת המטופל.

4. **הכינו כרטיסיות מידע** - הכרטיסיות יכילו את כל המידע הנוסף הנדרש ללומד על מנת שיוכל

לתפקד באופן אופטימאלי בתרגול, הכרטיסיות יינתנו ללומד בנקודות זמן שונות במהלך

התרחיש, לדוגמא: תוצאות בדיקות מעבדה, הדמייה, מצב פסיכוסוציאלי של המשפחה, טיפול, וכן

פרטים בנוגע לשינוי במצבו של המטופל(שיפור, הידרדרות)

מהלך הסימולציה:

5. תכננו את הסימולציה כך שיהיה: שחקן; בתפקיד המטופל, הלומד המתרגל המשמש

כאחיות המטפלת, ומדריך המנחה את הלומד בסימולציה.

6. הכינו תגובות שחקן; לשאלות שישאל את הלומד, הרחיבו את הסיפור המוצג ללומד

המתרגל, כדי לספק לשחקן; חומר רקע למקרה ולהכין אותו לשאלות שעשוי להישאל.

7. הכינו את השחקן לקראת שאלות שישאל והתשובות שישב.

8. הכינו שאלות/ אמירות שעל השחקן להציג ללומד, כאן יופיעו אמירות, שאלות או אתגרים

שיציב השחקן ללומד על מנת לקדם תרחיש/ לגרום ללומד להציג ידע. ניתן ליצור הפתעות

כאשר רוצים להעלות את רמת המורכבות של התרחיש.

9. התייחסו לדמות השחקן, אפיון הדמות מבחינת מראה חיצוני שימוש באביזרים תכשיטים,

טיפוח, לבוש, ריחות, התנהגות שפת גוף, שפה, אופן הדיבור, מעמד סוציו אקונומי

תהליך הערכה והמשוב ללומד המתרגל:

10. הכינו כלי להערכת הביצוע של הלומד שיכלול רשימת שאלות מרכזיות נדרשות,

באמצעותן ניתן להעריך האם הלומד ענה על משימות הסימולציה, כמו: האם נאספו הנתונים

הנדרשים? מה איכות האומדן שנערך? האם ניתן הטיפול המתאים? האם הוצעו אלטרנטיבות

לטיפול? האם הועברו כל תכני ההדרכה הרלוונטיים? האם נעשה שימוש במיומנויות תקשורת

רלוונטיות? האם הייתה התייחסות לאווירה ל setting ?

11. הכינו פתרון נכון ומלא של שאלות/ משימות התרחיש על בסיס ספרות. הפתרון ערוך

כרשימת בידוק/ Check list ומתייחס לכל תפוקות הסימולציה.

נא להוסיף מקורות על פי כללי כתיבה אקדמית (APA)

ממד הערכה (משימות התרחיש)	פירוט הממד (רשימת הבידוק)	קריטריון להערכה: באיזו מידה נערכה ההתערבות המצופה	הערכה: סולם הערכה 0 1 2 3 4
לדוגמה: הצגה עצמית תשאול המטופל	רשימת התערבויות המצופות מהלומד (מה מצופה מהנבחן)		
לדוגמה: זיהוי מצבים ספציפיים אומדן			
לדוגמה: התערבות לטווח קצר/ארוך			

ניתן להוסיף עמודה עם שאלות ותשובות של השחקן בתוך הטבלה עצמה או בנפרד.

12. הכינו דף הנחיות למדריך המנחה את המשתלם/ת – אלו שאלות הוא אמור לשאול את הלומד,

איך הוא אמור להנחות אותו להשגת מטרות הסימולציה.

בהצלחה!

רשימה ביבליוגרפית מעודכנת לשנת 2024

קורס אונקולוגיה

מקורות משותפים לכל הקורסים

חוזרי מינהל הסיעוד המתפרסמים מעת לעת הינם מליבת העשייה ועל כן מחייבים את המשתלמות להתעדכן באופן שוטף. אי לכך, כלל חוזרי מינהל הסיעוד שיפורסמו / יעודכנו עד למועד בחינת הגמר הממשלתית יהיו חלק מהסילבוס המחייב לבחינה.

Comerford, K. (Ed.). (2024). *Nursing 2024 Drug Handbook*. Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.

מסגרת חוקית לעבודת האחיות:

1. תקנות הרופאים (כשירויות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א – 2001
https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Rofim_05.pdf
2. חוזר מנכ"ל מס' 43/2009 - פעולות סיעוד – עדכון חוזר 9/07 (מתאריך 17.05.07)
https://www.health.gov.il/hozer/mk43_2009.pdf
3. חוזר מנהל הסיעוד מס' 43/2001 – פעולות סיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
4. חוזר מנהל הסיעוד מס' 45/2001 – קובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות, מהדורה רביעית מעודכנת
<https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/professionals/instructions/Documents/harigot.pdf>
5. חוזר מנהל הסיעוד מס' 177/2021 – אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות ומיוחדות) באשפוז ובקהילה – עדכון 2021
https://www.health.gov.il/hozer/ND177_2021.pdf
6. חוזר מנהל הסיעוד מס' 87/2010 - מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf
7. חוזר מנהל הסיעוד 99/2013 – מומחיות בסיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND99_2013.pdf
8. חוזר מנהל הסיעוד מס' 212/2024 – ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי
9. חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf
10. חוזר מינהל הסיעוד מס' 144/18 – מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחיות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND144_2018.pdf
11. חוזר מינהל הסיעוד מס' 151/19 - תהליך העברת משמרת "מקל" – במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND151_2019.pdf

12. חוזר מינהל הסיעוד מס' 145/19 - איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf
13. חוזר מינהל הסיעוד מס' 155/19 – אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND155_2019.pdf
14. חוזר מנהל הסיעוד מס' 154/19 – מניעה איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחיות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd154-2019/he/files_circulars_nd_ND154_2019.pdf
15. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2021- טיפול בתלונות בעקבות פגיעה או הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי.
<https://www.gov.il/he/Departments/policies/mk06-2021>
16. חוזר מנהל הסיעוד מס' 188/2021 פיתוח מקצועי מתמשך של האחיות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/nd188_2021.pdf
17. חוזר מנהל הסיעוד מס' 191/2022 -תפקיד האחיות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/nd191_2022.pdf
18. חוזר חטיבת הרפואה 11/2021 הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך
https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf
19. חוזר מינהל הרפואה מס' 15/09 - הגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
20. חוזר חטיבת הרפואה מס' 9/2022 - הערכה, ניטור ושימוש מושכל בתכשירים לטיפול בכאב שאינו ממוקם סרטני. ירושלים.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr0092022/he/files_circulars_mr_mr09_2022.pdf
21. חוזר מנהל הסיעוד מס' 2020\161 -הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכווני על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז
https://www.health.gov.il/hozer/ND161_2020.pdf
22. חוזר מינהל הסיעוד מס' 199/2022 בנושא: תפקיד האחיות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי (Perioperative Care)
https://www.health.gov.il/hozer/nd199_2022.pdf
23. חוזר מינהל הסיעוד מס' 204/2023 בנושא: "תפקיד האחיות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (עדכון 2-Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd204-2023/he/files_circulars_nd_nd204_2023.pdf
24. חוזר מינהל הסיעוד מס' 206/2023 בנושא "הזרקת תרופות לחסם עצבי פריפרי במבוגרים וילדים, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות האשפוז בבית החולים על פי רשימת תרופות, הזרקה ראשונה תבוצע על ידי רופא תוצר הוועדה לפעולות חריגות " https://www.health.gov.il/hozer/nd197_2022.pdf
25. חוזר מינהל הסיעוד מס' 207/2023 בנושא "שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית"
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd207-2023/he/files_circulars_nd_nd207-2023.pdf

26. חוזר מינהל הסיעוד מס' 208/2023 בנושא "שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd208-2023/he/files_circulars_nd_nd208-2023.pdf

27. חוזר מינהל הסיעוד מס' 209/2023 בנושא "החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd209-2023/he/files_circulars_nd_nd209-2023.pdf

28. חוזר מינהל הסיעוד מס' 210/2023 בנושא "החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות הפנימיות במערך האשפוז"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd210-2023/he/files_circulars_nd_nd210-2023.pdf

29. חוזר חטיבת בריאות הציבור מספר 04/2023 בנושא: הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים.

<https://www.gov.il/he/departments/policies/bz04-2023>

אונקולוגיה

Hockenberry, M.J.&Wilson ,D.(2019). Wong's nursing care of infants & children (11th ed.). St Louis ,MO: Mosby Elsevier. (Section 7-8).

Section 7: Childhood Blood Production and Circulation problems

Section 8: Childhood Regulatory problems

Yarbro, C., Wujcik, D., Gobel, B. (2018). *Cancer Nursing Principles & Practice* (8th ed.). Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.

Kline, N. (2014). *Essentials of Pediatric Hematology/Oncology Nursing*. A Core Curriculum, (4th ed.). Aphon, Association of Pediatric Hematology/Oncology Nurses.

Olsen P.R., S.S.(2018). Nursing adolescents and young adults with cancer. Developing knowledge, competence and best practice.(1st ed.). Springer,

הנחיות מקצועיות:

https://www.nccn.org/professionals/physician_gls/pdf/antiemesis.pdf

[https://www.annalsofoncology.org/article/S0923-7534\(19\)37675-6/pdf](https://www.annalsofoncology.org/article/S0923-7534(19)37675-6/pdf)

<https://www.uptodate.com/contents/extravasation-injury-from-cytotoxic-and-other-noncytotoxic-vesicants-in-adults>

חוקים והנחיות בזיקה לעשייה הסיעודית ותחום ההכשרה:

1. חוזר מנהל הסיעוד מס' 79/2009 - אחות מומחית בטיפול תומך
2. חוזר חטיבת הרפואה מס' 11/2020 - הפעלת בנק דם ומתן עירווי דם ומרכיביו.
3. חוזר מנהל הרפואה מס' 70/02 - הנחיות לטיפול תוך ורידי בביתו של החולה.
4. חוזר מנכ"ל מס' 07/08 - הנחיות ליישום חוק החולה הנוטה למות.
5. חוזר מנכ"ל מס' 28/09 -מיסוד הקשר בין הורים לבין מערכת הבריאות ביחס לילדיהם.
6. חוזר המנכ"ל מס' 30/09 - הפעלת שרות פליאטיבי (הוספיס) בקהילה, בבית חולים כללי ובמוסד סיעודי
7. חוזר מנהל הסיעוד מס' 88/2011 -פעולות סיעוד בטיפול תומך.
8. חוזר מנהל הרפואה 12/2011 - הנחיות למניעת אלח דם הקשור בצנתר מרכזי של כלי דם.
9. חוזר מנהל הרפואה מס' 12/2016 - הזנה תוך וורידית
10. חוזר מנהל הרפואה מס' 5\2017 - טיפול בתכשירים ציטוטוקסיים
11. חוזר מנהל הרפואה מס' 2\2017 - טיפול באמצעות אולטראסאונד ממוקד מונחה MRI לגרורות בעצמות MRIgFUS
12. חוזר מינהל רפואה מס' 6/2016 - סיכום טיפול והמלצות למעקב אחר מחלימים ממחלת הסרטן
13. חוזר חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר מס' 2/2017 – חוזר, טיפולים כימותרפיים בילדים לממאירויות הייחודיות בילדים
14. חוזר מינהל הסיעוד מס' 211/2023 פעולות סיעוד לאחות מוסמכת בוגרת השתלמות מוכרת באונקולוגיה-עדכון <https://www.health.gov.il/hozer/nd211-2023.pdf>
15. משרד הבריאות-המרכז הלאומי לבקרת מחלות. (2022). סרטן במתבגרים ובוגרים צעירים, ישראל, https://www.gov.il/BlobFolder/reports/edolescents-young-cancer-.1996-2018_2022/he/files_publications_units_ICDC_edolescents_young_cancer_2022.pdf
16. הכנסת- מרכז המחקר ומידע. (2018). נתונים על חולי סרטן צעירים בישראל. https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/fa005081-c07e-e811-80de-00155d0a0b8d/2_fa005081-c07e-e811-80de-00155d0a0b8d_11_10826.pdf
17. חוזר המנהל הכללי מס' 10/12 - נושא: מניעה וגילוי מוקדם של מחלות ממאירות
18. חוזר מינהל הסיעוד מס' 194/2022 בנושא "סימון מיקום (פיום) סטומה בקרב מטופלים המועמדים לניתוח בטן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת מתאמת/מרכזת תחום סטומה במערך האשפוז"
19. חוזר מינהל הסיעוד מס' 196/2022 בנושא "לקיחת דם וורידי לקביעת סוג דם ללא בדיקת הצלבה על ידי אחות מוסמכת בקהילה"